

NÉPÜNK

Sefredactor: Wasserstrom Sándor

ZIAR EVREESC

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Háromféle antiszemitaizmus — három indoka

1.

Korunk zür-zavaros eszméi minden vonalon megnözzék a maguk áldatlan gyűlölcset. De egyetlen szociális, társadalmi, vagy gazdasági kérdés körül sem burjánzott fel a félreismerés bojtortánja annyira, mint a nacionalizmus kérdésében. A világháború utáni elmúlt husz esztendőben hatalmas előretérést mutat az internacionalizmus, de még enél is nagyobb és hathatósabb eredményt: a nacionalizmus. És ha nem hangzana paradoxul, azt mondhatnánk, hogy a legnagyobb győzelmet a nacionalizmus nemzetközisége aratta. Ha pedig ezt a nemzeti önérték tulajdonságát zsidó szempontból vizsgáljuk, akkor arra a szomorú megállapításra juthatunk, hogy a legtöbb európai államban, a felberekedő nemzeti öntudat mindenkor a zsidógyűlölettel kapcsolódott össze, bár sem a logika, sem rezon szempontjából nem érthető ez a kapcsolat. Nem elioyultság mondatja ezt velünk, — pedig még az sem volna érthetetlen — ha a magunk sorsában kissé elfogultak is volnánk. De azt, hogy valaki hűségese hazafi legyen, hogy szeresse minden tehetségével, életének feláldozásáig is azt a földet, amelyen él, azt a népet, amelynek fia, miért kell összekapcsolva legyen: az antiszemitaizmussal, nem tudjuk megérteni. Hát miért találják az utóbbi időkben mindenféle logikusnak, hogy minél jobb hazafi valaki, annál jobban kell gyűlölnie a zsidókat? Ez annyira fokozódott, hogy a zsidó gyűlölet öncél lett, már hazafinak sem kell lenni, hanem elég a zsidót gyűlölni és ez már magában involválja azt, hogy az jó hazafi, aki kimondhatatlanul gyűlöli bennünket.

Nagyon érdekes korunk e rákfenéjével részletesen foglalkozni. Mert ha terápiát nem is tudunk rá, azért fontos, hogy ismerjük a betegséget. Nagyon érdekes és még szomorú, hogy ebben a sovén nacionalizmusban, amely megmutatkozik az országokban, mindenhol más következtetéssel jutnak el a konkluzióhoz, hogy: üsd és gyűlöld a zsidót!

Minden európai szerencsétlenségnek, amely ma a zsidóságot sújtja, legfőbb kiindulópontja: Németország. Egykor a kulturális centruma, kétségtelenül nagyon értékes kvalitásokkal rendelkező nagy nép. Annál szomorúbb, mert ez a „kultúr nép” a maga tulhajtott nacionalizmusának érvényt tudott volna szerezni akkor is, ha nem fűtik alá a feneketlen gyűlölettel a zsidósággal, amely végeredményben még a lakosság egy százalékát sem alkotta. Mi büne volt a német zsidóságnak? Nem volt elég jó német? Hiszen a legnagyobb német patrióták voltak!

Nem bírták eléggé az állam nyelvét? Imádták a német nyelvet, művelték, szerették, mely valóban „anyanyelvük” volt. Ez sem lehet tehát az ok! Nem voltak talán elég hazafiak? Hogy lehet ezt mondani, amikor tudjuk, hogy számarányukon felül haltak meg és vettek általában részt a világháborúban. Művelték voltak, ruházatukban, modorukban, megjelenésükben nem különböztek a németektől, 150 éven át az asszimiláns zsidók mintaképei voltak — és mégis! Semmi sem volt elég, illetőleg minden túl sok volt nekik. Tul-németek voltak, túl sokat irtak, túl sokat művelődtek, túl sok szerepet játszottak — már mint az antiszemita szemekben. Ezáltal kiderült, hogy az asszimiláció sem oldja meg a kérdést. És amikor úgy vélték, hogy mégsem lehet egy 70 milliós népet azzal ámitani, hogy 500.000 zsidó az oka mindennek, akkor hozzávetőleg a fél-, negyed-, nyolcad- és még kevesebb zsidó vért kimutató „mischling”-eket és a mesterségesen felduzzasztott számú zsidók számával kezdtek agítani. Öt év mérleget! Valóban tönkrementek a zsidók gazdaságilag, politikai jogaik sincsenek, megtörték és kétségbeesettek és kis is vándorolt közülük 120.000. Végeredményben 1 százalék helyett most 0.80 százalék a számuk, ami öt év hatalmas és rendszeres német elnyomási rendszerének kimutatható eredménye. És végső kérdésként felmerül: vajjon boldogabb lett ezzel a német nép?

2.

Vegyük példaképpen a zsidókérdésnek a második fókuszát. Ime itt van Lengyelország! Lakosságához viszonyítottan nem 1 százalék zsidó lakik ott, hanem 10 százalék. És nem asszimilált, hanem csak egy egészen kis réteg. Mondhatni gettóban él, nyelve más, ruházata más. Tehát itt nem lehet az a „vád”, hogy asszimilálódott. A feltörekvő lengyel nacionalizmus mégis a zsidókat vádolja. Ha mással nem, akkor azzal, hogy ők a demokrácia bajnokai, ha mással nem, akkor azzal, hogy a bolsevizmus hírvivői. Németországban a cionistákat úgy vették, hogy azok a beolvadás akadályai, viszont Lengyelországban legszívesebben a cionistákat istápolják a hivatalos körök, mert azok hirdetik — főleg a Jabotinszky pártja — hogy rendszeres emigrációra feltétlenül szükség van. Ugyanakkor azonban egyes körök azt is szeméretetik nekik, hogyha Palesztina lesz a zsidók országa, akkor már most mondjanak le lengyel polgárságukról, mert minek egy embernek „két haza”? A nacionalista elfogultságának, a zsidógyűlölettel való kombiná-

ciójával nehéz szembeállítani ott is. De vajjon, ha a lengyel zsidóság kétharmada elmenne, akkor az ottmaradt egyharmadot szívesen látnák? Kétségtelen az is, hogy Lengyelországban, a lengyel és ukrán kiskereskedők a legnagyobb hívei a zsidók elleni harcnak, mert konkurrencia nélkül akarnak állni, azt akarják, hogy ők „nemzeti alapon” kiszípolozzák a parasztot, amit így, a zsidó konkurrenciával hátuk mögött mégsem tehetnek meg. Nagyon érdekes jelenség mutatkozott most abban is, amikor egyes helyeken sztrájkoltak a lengyel kereskedők, hogy a só, meg a cukor és a dohány drágább legyen. A lengyel nacionalizmus pont ellenkező érvekkel küzd a zsidók ellen, mint a németek. És ha arra gondolunk, hogy Németországban sok 0.80 százalék és Lengyelországban sok 10 százalék, akkor mennyi volna az a mennyiség a zsidókból, ami nem volna „sok”?

3.

Ha meg a német és lengyel példát megvizsgáltuk, vegyük talán elő a román példát. Mi merjük azt állítani, a rendelkezésünkre álló adatok alapján, hogy ma kevesebb zsidó él Nagyrománia területén, mint élt 1919-ben! Összesen nem egészen 800.000 zsidó él itt, és tulzott szám éppen úgy az egymillió, mint a másfél vagy két milliós számok.

Nálunk a zsidó nem olyan asszimilált, mint Németországban. Itt is van ugyan asszimiláns réteg, de a zsidóság tulnyomó része népi kisebbségi alapon áll. Itt nem mondhatják, hogy tulságosan behatoltunk az államéletbe, hiszen a hadsereg, a közigazgatás, államvasut, már régóta zsidómentes. De még az irodalomban, művészetben sem tudtak a zsidók jelentős pozíciót szerezni. Talán az ipar és kereskedelem az, ahol érvényesülhettek, viszont itt sohasem volt zárt-szám, hogy ugyanakkor, még jobb auspiciumok között ne tudott volna egy többségi néphez tartozó elhelyezkedni és pozíciót kivívni. Mint ahogy igen sok és nagy jelentős vállalkozás van örömeny és más kézen is az országban. Nálunk körülbelül 4 százaléka a lakosságnak zsidó. De még ezt is soknak találják. Tehát sok az 1 százalék, sok a 4 százalék és sok a 10 százalék. Mennyi volna az a „nem sok”, ahol megállhatnánk? Felmerül a kérdés, hogyha Lengyelország zsidóságának fele eltávozna a világ minden részébe, akkor 2 százalékra nem mondanák, hogy „sok”?

A végtelenségig tárgyalhatnánk ezt a kérdést, megvilágíthatnánk még újabb oldalairól, még mélyebben, annak társadalmi, szociális és gazdasági oldaláról: de minden hiába. A háború utáni felnöveő új generáció helytelenül, ok nélkül összekapcsolta a nacionalizmust — a zsidógyűlölettel.

Mi volna a megoldás? Jósok, próféták, talán legbölcsebb emberei lennének e földnek, ha erre hirtelen és teljesen találóan megadnánk a mindenkit kielégítő spontán választ!

Hustalan napok, — szombattalan hetek...

A rituális vágás betiltása és a szombati nyitás-kényszer nem államérdek

A megisméltendő kormány-nyilatkozatok egyre világosabb képet adnak arról, hogy az ország minden felmerülő problémáját a nemzeti eszme jelszavának keretében a zsidóság terhére kívánja a kormány megoldani. Egyre világosabban kiderül ezek kapcsán az is, hogy a zsidóság koránt sincs olyan tulsúlyban az ország gazdasági, politikai és kulturális életében, mint azt az etnikai eszmék képviselői állítják. Sajnos azonban, mi mellettünk csak a számok rideg igazságai állanak, de a tömegek hite a tulsó oldalon sorakozik fel.

Nem haladhatunk azonban el szótlanul azon lokális hatósági intézkedések mellett, amelyek szerte az országban itt-ott megnyilatkoznak a zsidósággal szemben. Ezek a helyett, hogy valóban nemzeti érdekeket szolgálnának, gyakran ártalmasnak bizonyulnak a románság szempontjából is, anélkül, hogy a zsidóságnak komolyabban ártanának vele.

Mindenekelőtt a vágatási tilalomra gondolunk. Mint ismeretes, Kolozsváron, Temesváron, Nagykárolyban, sőt egész Bukovinában is a helyi hatóságok elrendelték a rituális vágatások betiltását. Hangsúlyozni kívánjuk, hogy ez nem kormányintézkedés, csupán lokális vonatkozású rendeletek. Nos, nem kell hosszan és sokat bizonyítanunk, hogy a rituális vágás megtiltásával a zsidó fogyasztókat mindössze csak az a kellemetlenség éri, hogy át kell építeniök háztartásuk étrendjét, de nem éri károsodás, sőt jelentékeny megtakarítást eszközölhetnek a hustalan élet bevezetésével. Egyedül csak a hitközségeket érinti érzékenyen a gabella-jövedelmük megszűnése, amelyet azonban a zsidóság áldozatkészsége más uton is pótolhat. Erre azonban e kérdés taglalásánál nem kívánunk most kitérni.

Kit ér tehát veszteség a rituális vágatás eltiltásával? Kinek hasznára szolgál, ha a zsidó fogyasztó nem veszi meg a heti piacon a szokásos baromfit, ha a zsidó mézárós nem veszi meg a falusi gazdától a vágómarhát? Alig hisszük, hogy a zsidó tömegeket sujtják e hatósági intézkedések.

Hogy mennyire megoszlanak a vélemények e kérdést illetően a többségi nép részéről is, arra jellemző az az illetékes hatósági nyilatkozat, amely itt hangzott el Nagyváradon. Városunkban kósza hírek terjedtek el ugyanis arról, hogy a zsidóság kerüli a piacot és nem vásárol baromfit. A hatóságok erre komoly intézkedést intéztek a zsidó lakossághoz, hogy ne „provokálják” a nemzeti érzést azzal, hogy tartózkodnak a fogyasztástól, mert ez ellenérzést kelt a falusi lakosság körében, amely kénytelen visszavinni falujába a városi piacra behozott jószágait.

Minden bizonnyal ez utóbbi álláspont járt közelebb az ország gazdasági érdekeinek helyes felismeréséhez. Ha a zsidóság nem fogyaszt, úgy kár éri a gazdaságot, kár éri a parasztot, kár éri a kereskedőt. Hogyan fogyaszthat azonban a zsidóság, ha eltiltják hatósági intézkedésekkel a fogyasztástól? Nyilvánvaló, hogy bár az ily intézkedések a zsidóságnak akarnak komoly nehézségeket támasztani, az ország többségi parasztsága kerül hátrányos helyzetbe, ami semmiképp sem lehet egyetlen nemzeti kormány érdeke sem.

A SZOMBATI ÜZLETNYITÁS

Hasonló visszás helyzet jött létre a szombati üzletnyitás kérdésében is. Jelentések érkeznek az ország különböző részeiből,

így Nagyváráról, Nagysomkutáról, Csernovicból, Rádautiból és más városokból is, hogy a helyi hatóságok kényszerítik a vallásos zsidó kereskedőket, hogy szombaton tartásuk nyitva üzleteiket.

Mielőtt még rámutatnánk arra, hogy ez az intézkedés sem indokolt és teljesen szemben áll az ugynevezett nemzeti felfogással, ráadásul még a keresztény ethika is csorbát szenved általa. Vajjon összefér-e az a keresztényi erkölccsel, hogy más hiten és valláson élő polgárokat hitük és vallásuk megszegésére kényszerítsenek? Különösen, amikor ez a kényszer nekülözi még a felettes jóváhagyást, az alkotmányosságot és törvényességet is? Nem hisszük, hogy ez intenciója lehet bármily nemzeti kormánynak. Hitünk szerint a nemzet érvényesítheti nemzeti szuverénitását és a hatalmát úgy is, hogy ne sértse meg általa más népek jogait, vallásának tétéles törvényeit és örendelkező szabadságát.

De vajjon előnyös-e a többségi lakosság szempontjából, ha a vallásos zsidó, aki eddig hetenként csak öt napig tartotta nyitva üzletét, ezután hat napig fogja nyitva tartani? Tudomásunk szerint a kormány biztosítani akarja az etnikai elem tulsúlyát a gazdasági és kereskedelmi élet minden vonalán. A helyi hatóságok azonban ezt úgy akarják keresztülvinni, hogy még intenzívebb kereske-

delmi és gazdasági tevékenységre kényszerítik a zsidó polgárokat, akik eddig vallásuk törvényei szerint szombaton kikapcsolódtak a gazdasági vérkeringésből.

Nem hinnénk, hogy eltulozzuk a kérdést, ha azt állítjuk, hogy ezzel pontosan annak az ellenkezőjét érik el, mint elérni kívánunk. Ha a zsidó kereskedő nyitva tart, úgy versenyt jelent a nemzsidó kereskedők számára. Ha bezár, a verseny szükségszerűen szünetelőbe van téve. De tán csak nem a zsidó kereskedelmet akarják fellendíteni azok a turbuzgó hatósági közegek, akik minden bizonnyal nélkülözik a felsőbb kormányintézkedéseket?

Nem! Erről szó sincsen. Ujra nem történik más, mint kellemetlenkedés, még pedig igen komoly és etikusan is elítélendő kellemetlenkedés. A romániai zsidóságnak alkotmányos joga, hogy vallási autonómiájának szellemében szabadon gyakorolhassa hitét. S nem használ sem az ország gazdasági, sem másféle érdekeinek, ha ebben megakadályozzák.

Teljes elfogulatlansággal szögezhetjük le tehát, hogy a sérelmeken túl, amit a rituális vágatási tilalom és a szombati üzletnyitás kényszere jelent, érthetetlenek ezek a lokális jellegű hatósági intézkedések. A nemzeti eszme szolgálata kevésbé nyer beteljesülést azzal, ha ártanak a zsidóságnak, amely ártalmak visszahatnak az ország gazdasági életére és egyaránt nehézségeket támasztanak a többségi és kisebbségi népek is.

Kívánatosnak tartanánk, ha a legfelsőbb kormánykörök átvizsgálják és átszűrnék ezeket a helyi megnyilatkozásokat, amelyek teljesen rendszertelenül bukkannak el, egyéni kezdeményezésekre és csak arra szolgál, hogy nyugtalanságot keltsenek nemcsak a zsidó lakosság, de az ország többi polgárai között is.

Leon Blum érdekes nyilatkozata a zsidókérdésről 3-4 millió zsidónak el kellene hagyni Európát!

Egy palesztinai lap részletes nyilatkozatot közölt, amelyet Léon Blum, a volt francia miniszterelnök adott, akinek szava az európai politikában még most is súlyos, a francia politikai életben elfoglalt kivételes pozíciójánál fogva.

Az európai és más kontinenseken megnyilvánuló antiszemita közhangulat alapján vizsgálva a zsidóság nemzetközi helyzetét, megállapítja, hogy mind inkább tért hódít az a felfogás, hogy nemzetközi vizsgálat tárgyává kell tenni és meg kell oldani a zsidó kérdést.

— Még miniszterelnök koromban rengeteg megkeresés érkezett hozzám, a különböző zsidó szervezetek részéről, amelyek megkértek, hogy tegyek kezdeményező lépést egy nemzetközi kongresszus összehívása érdekében, a zsidóság európai államokban való együttélési problémáinak megvitatása tárgyában.

— Akkori politikai helyzetem megakadályozott abban, hogy eleget tegyek ezeknek a kéréseknek. A ma végbemenő események azonban köteleznek, hogy kilépjek akkori tartózkodó állásomból. Biztos, hogy sok államban ellenszenv mutatkozik a zsidók iránt, ami egyrészt a zsidók nagy számának, másrészt a legtöbb országban fennálló súlyos közgazdasági viszonyoknak tulajdoníthatók. Ha azonban a zsidók nem okai a mai krízisnek, akkor nem is bűnösök abban, hogy igen sokan vannak Európa egyes részeiben. Ha volnának emigrálási lehetőségek, ha a zsidók kivándorolhatnának a saját

házjukba, akkor megszűnne a mai ellenszenv.

— A kérdést nemzetközi konferencia elé kell vinni, amelyre meg kell hívni az összes államokat — nemcsak azokat, amelyekben jelentékeny számú zsidók laknak — hogy meg lehessen találni a végleges megoldást.

— A kezdeményező lépést Angliának kell megtenni és én Angliához fordultam, kérve, hogy vizsgálja meg a helyzetet és tegye meg a szükséges lépéseket a konferencia összehívására.

A konferenciát Angliának kell összehívni, nemcsak a presztízse folytán, de érdeke is, hogy békét teremtsen úgy Palesztinában, mint a birodalom gyarmatain élő muzulmánok között is.

Az akció sikerre vezetne, mert ha 3-4 millió zsidó elhagyná Európát, főként Romániát és Lengyelországot — minden agitáció-alkalom elmúlna. Vannak a kérdésnek praktikus megoldási lehetőségei is. A feles zsidó néptömeget kolonizálni kell. Franciaország, amelynek érdeke a béke fenntartása, kedvező megoldást ajánlhat fel, a kitelepülni akaró zsidók rendelkezésére bocsátva Madagaszkárt. A többi államok hasonlóképpen a kivándorláshoz szükséges anyagi és más eszközökkel járulhatnak hozzá. Az egész nehézség abban áll, hogy az államok őszintén akarják megoldani a kérdést. Mert ennek a megoldásnak jönnie kell, ha igazán akarják a békét.

Győzött a „Stürmer“

A „Stürmer“-t, amelyet betiltottak, most újra terjeszthetik. Julius Streicher személyesen Berlinbe utazott és el is intézte a betiltást. Most már szabadon lehet terjeszteni „Halálbüntetést a fajgyalázókra” szóló cikket. A „Stürmer“-nek ez a külön száma felülmúl minden eddigig hangban és tartalomban. Az elfajzott publicisztikának tipikus példája ez. Olyan pornografikus, hogy azt felülmúlni talán lehetetlen is. A lap a legélesebben támadja a német büntető bíróságokat, amiért „tul enyhe” büntetéseket szabott ki a legutóbbi fajgyalázási perekben. A lap szerint nem mutatkozott elegendőnek az eddigi fogház és fegyházbüntetés, dacára annak, hogy voltak esetek, amikor nyolc-tíz évi fogházbüntetést is kiszabtak már. A sziléziai „Oels”-ben legutóbb két „fajgyalázót” két és három évi fogházra ítélték és enyhítő körülménynek vették, hogy eddig büntetlen előéletűek voltak. A „Stürmer” azt írja, hogy az nem jelent semmit sem, hogy ez a két zsidó nem volt eddig büntetve, legfeljebb csak azt, hogy eddig sikerült kibujni a felelősségrevonás alól. Ez nem enyhítő körülmény, hanem súlyosbító volna. Nem-zsidóknál lehet enyhítő körülményeket tekintetbe venni, de zsidóknál semmiesetre sem.

Nem hinnék, hogy a fajgyalázáshoz olyan nagy kedvük volna a szerencsétlen német zsidóknak, hogy inkább kitennék magukat fogháznak csak azért, hogy „fajgyalázzanak”. Ismételjük, amit már többször megírtunk: azok a bizonyos német hölgyek semmilyen szempontból nem méltóak arra, hogy ilyen nagy hühöt csináljanak abból a bizonyos kapcsolathoz, amely csak arra jó, hogy a zöldfülü német fiatalok erotikus fantáziáját izgassa a „Stürmer” illusztrációival és szövegével.

MEZEY BÉLA

A drágakőnek ára van

A hangulat ezen a szombaton sajnos egy cseppet sem volt ünnepélyes. A hírek, amelyek idegen, soha nem látott zsidók hozták Skyripicából, Bazanovból, Bledovból, Zazulinból és más falvakból, aggodalommal, ijedséggel és mély részvétellel telítették meg a Beth-Hamidrás falait. Feszítő, nyugtalan várakozás volt az egész szombati nap és mikor a mincha imánál a nagy cáddik, a ryskovi Reb Májer hangosan recitálta az ima szavait „és adj nekünk tökéletes nyugalmat, amely Neked is kedvedre való legyen”, sokan már nem bírták magukat visszatartani s itt is, ott is ki-kitört egy-egy elcsukló zokogó hang.

Alkonyat tájban, mikor a rebbe és a hivek leültek a harmadik lakomához, a progricsevi Arje úgy intézte az asztal rendjét, hogy az idegen zsidók kerültek az asztalfőre, a rebbe közelebe, míg a helybeliek és környékeliek a rebbetől távolabb helyezkedtek el. Behozták a tál halat, a cádik éppen csak hogy megízlelte a fűszeres, diós halkocsonyát és máris tovább nyújtotta a tálát. A hivek kapkodtak — mint máskor is — a srájem után, de valahogy ez mégse az igazi volt... Valami erőltettség volt a férfiak arcára írva, valami titkos fájdalom uszott az asztal fölött a levegőben és ez feszítette, csordultig megtöltötte a hivek idegzetét. Még a satan-

Következik az időjárásjelentés:

„Erős északi szél, helyenként eső és jégeső, esetleg havazás”.

A kilátások az Ön bőrére mégis kedvezőek a NIVEA-krém használatára esetén. Csak a NIVEA tartalmazza az „Eucerit”-et, azt az erősítő szert, mely megóvja Önt a vörös, érdes és kirepedezett bőrtől.

NIVEA-krém dobozokban és tubusokban.

Csilléry Andrásnak sem kell

a szomszédba menni!

Bizony, a magyarországi új potentátok közül egyik legismertebb Csilléry András, akinek nem kell a szomszédba menni egy kis antiszemizmusról. Nem is megy, mert tud ő mindent elég jól és elég „leleményesen”. Így például a magyar főváros közigazgatási bizottságának egyik ülésén Csilléry András előbb a „nagyvárak” érdekében szólalt fel, „akiket” kegyetlenül végeznek ki — szerinte — a vágóhídon. Majd a Romániából „beözönlő” zsidókról beszélt. Mintha olyan gyönyörű volna Magyarországon a zsidók helyzete, hogy

oda vágyjanak. (Mellesleg jegyezzük meg, hogy nem hinnék, hogy egyetlen zsidónak még csak eszébe is jutna, hogy a Csilléry-féle gyönyörű magyar Eldorádóba meneküljön.) Végül bejelenti ugyancsak ő, hogy megint látott egy galíciai tömeget Budapestre „szivárogni”. Nem akarjuk megsérteni „excellenciáját”, de vagy mániákus lehet, vagy tudatosan nem mond igazat. De legjobban azon csodálkozunk, hogy a magyar miniszterek és a magyar rendőrség, csendőrség parancsnokai nem tiltakoznak az ellen, amit ezek a csilléryk állítanak. Ugy állítják be a dolgot, hogy a határokon csak az nem mehet be, aki nem akar. Tárva-nyitva vannak a kapuk és a helyi hatóságoknál sem kell senkinek sem jelentkezni. Pedig mi állítjuk, hogy minden

kovi Herschele éneke „Jaum ze mechübod” sem tetszett úgy, mint máskor és az asztal körül ülők alig várták, hogy Herschele befejezze az éneket... A ryskoviak, progricsevek, zolchieviek és a többi környékeliek érezték, hogy na most, most mindjárt ki fog törni... Ugy is történt. Alighogy Herschele befejezte a „zmireszt”, megszólalt a bazanovi Reb Sulem; nem is szólalt, hanem kitört belőle elkeseredetten, szinte vádolóan és hörgöve:

— Rebbel! Útnak bennünket... Rebbel! Kozákok járnak faluról-falura, gyujtogatnak és rabolnak...

A zazulini Reb Mardchele nagy öles termetű, aki ott ült az asztalfőn, jobbkéz felől a rebbe mellett, vette át a szót a bazanovi Reb Sulemtől:

— Igen rebbe! Útnak és rabolnak bennünket; mindennap újabb és újabb gezeréket hoznak, kivesszenek a kezünkből mindent, elveszik a jogainkat, elkergetnek bennünket a falvakból, ha panasza merjük nyitni a szánkat, akkor a szemünkbe kacagnak... rebbe... folytatta könyörögve, összekulcsolva kezzeit Reb Mardchele, Rebbe segítsen rajtunk... Csináljon valamit a rebbe...

A rebbe lehunyta szeméit és a hivek látták, hogy két nagy könnyesebb gördül le a rebbe szeméből... Kis csend állott be egy pillanatra és most egy öreg fehérszakállas zsidó, az olesznói zsidók küldötte, Reb Kive vette át a szót, öreg ember volt már Reb Kive és a szavak lágyan, előmlően, panaszosan tolokodtak elő a szájából:

— Bizony szent cádik, Reb Májer, negy-

ven éve lakom Olesznóban, mindenkivel csak jót tettem és most elakarják venni a korcsomát... Elakarnak üzni a fajuból, ahol az apám és anyám fekszenek a temetőben... Rebbe én már 70 felé járok... Mi lesz velem?... És mi lesz velünk...? Mi lesz?

Az egész Beth-Hamidrás megtelt zsidó sorsok és zsidó tragédiák panaszaival. Mint egy megbomlott kórus, össze-vissza beszéltek az idegen zsidók:

— Rebbe nem merünk az utcára kimen-

ni... Rebbe kényszerítenek bennünket, hogy szombaton nyitva tartsunk...

— Rebbe nem engednek be bennünket egy hivatalos helyiségbe se...

— Rebbe kinlódunk és szenvedünk... Rebbe foszlogatnak és zsarolnak bennünket... Rebbe mi lesz velünk? Rebbe mi lesz a gyermekeinkkel?...

A bazanovi Reb Smelkéből most szinte fenyegetően és vádolóan szakadt fel a kérdés és nekiszegződött a rebbe mellének:

— Rebbel! Miért van ez így? Miért kell ennek így lenni? Miért küldi ránk az Isten ezeket a csapásokat és borzalmakat? Miért csak mi és mindig csak mi? Miért rebbe... Miért?...

És most már az összes hivek lázasan, izgatottan és rekedten nekibuzdulva, komoran és fájón hörögték a Rebbe felé az örök zsidó kérdést: Miért? Miért mindig csak mi? Miért...? A Rebbenek tudnia kell, a Rebbe sokat tud, amit mi nem tudhatunk... Hát erre feleljen nekünk a Rebe: Miért? A Rebbe végignézett a sötétlő, komor,

A magyar vidéki városok zsidósága sokat szenved a razziáktól és egyéb végzaturáktól

A határállomások félnek a zsidó „beszivárgástól“

Budapest. Az a beteges félelem, amely a magyar hatóságokat eltölti a „zsidó beszivárgás“ ellen, állandóan növekszik. Példárá az a razziatorozat, amelyet Magyarországon fogantatosítanak. A pesti razzia mintájára legutóbb Győrben és Sopronban, illetőleg azoknak is csak egyes városrészeiben razziákat rendeztek. Rajtaütésszerűen reggel öt órakor kezdték itt is a razziákat és minden zsidó lakta házba bekopogtattak. Nagy izgalmat keltett a razzia, mert nem tudták a zsidók, miért keltik fel őket. Győrött 1528 személyt igazoltattak, akik közül husz embert állítottak elő, de igazolás után ezeket is elbocsájtották úgy, hogy egyetlen őrizetbevétel sem történt. A lényeg az, hogy egyetlen olyan egyént sem találtak, aki jogosulatlanul tartózkodott volna a városban. Sopronban ezer embert igazoltattak, akik közül 120-at állítottak elő. Itt a razzia eredménye egyetlen kiutasítás volt és két személy ellen megindították az eljárást. De külföldi egyetlen egy sem volt. Megállapítható ebből is, hogy „beszivárgás“ nincsen!

A HATÁRMENTI ÁLLOMÁSOK PARANCSA.

Biharkeresztesen, a román határmenti állomások, meg a többi állomásokon is, a hatóságok a következő hirdetményt adták ki: „Nem idevaló egyének csak az állomáson nyert igazolvánnyal szabad a községbe bemenni. A román utasoknak pedig csak a határrendőrség engedélyével. Aki ezen rendelkezésen tulteszi magát, azt a község lakói tartoznak haladéktalanul feljelenteni.“ Eddig szól a rendelkezés, amelyre bizonyára nem lesz szükség.

NYIREGYHAZA ZSIDÓI IGAZOLJAK MAGUKAT

4500 nyiregyházai és környékbeli zsidónak igazolni kell magát, hogy odavaló állampolgárok-e és hogy vajjon régen magyarországi lakosok. 1851-ig visszamenőleg kell igazolni ősi ottlakásukat. Ezzel kapcsolatosan nagy viták voltak az antiszemita és liberális sajtóban, mert egyes szélsőjobboldali orgánumok azzal gyanúsították az ottani hatóságokat, hogy engedtek többszáz zsidót „kiszivárogni“ a városból. Ez ellen a hatóságok vezetői, főleg a főkapitány erőlyesen tiltakozott.

Budapesten a sorozatos pesti és vidéki razziák által, a zsidóság nyugtalan lett és megrohanta a hitközségek hivatalait, hogy ott születési bizonyítványokat és halotti bizonyítványokat kapjanak. A pesti lapok megrázó riportokat irnak arról, hogy mennyire megtöltik a városházákat gazdagok és szegények egyaránt, hogy a bizonyítványkihoz hozzájussanak. A pesti hitközség anyakönyvi osztálya kora reggeltől késő estig permanensen dolgozik, hogy a szükséges iratokat kiadja a kérvényezőknél. Valami különös Gondviselés örködött azon, hogy a pesti hitközség anyakönyvei több, mint száz évre visszamenőleg teljesen megvannak, ugyanarra, hogy a kért 1851-es igazolások nagyobb nehézséget nem okoznak.

EGY HARMINCÖT ÉVEL EZELETTI KÖNYV.

Dr. Bernstein Béla, Nyiregyháza tudós főrabija 35 évvel ezelőtt nagy könyvet írt,

amelyben leközölte annak a 20.000 zsidó frontharcosnak nevét, akik az 1848-49-es

szabadságharcban résztvettek. De nem csupán nevét, hanem személyi adatait is. Az előszót ehhez a könyvhöz Jókai Mór írta. Különösen fontos dokumentum ez azoknak, akik kétségbevonják a magyarországi zsidóság régi ottlakását, holott már csaknem száz évvel ezelőtt 20.000 zsidó harcolt a magyar szabadságharcban Kossuth Lajos zászlaja alatt.

Vajjon a sok hangos nyilas és sváb, akik tegnap jöttek Magyarországra, nem-e éppen ezzel akarja elterelni magáról a figyelmet és ujonnan jött mivoltát, hogy támadja a zsidók ottlakásának jogát?...

Az antiszemitizmus és fajgyűlölet ismeretlen fogalmak Nagybritanniában

Illusztris vendége volt az elmúlt napokban Nagyvárad zsidóságának. Rokonai látogatására pár napot itt időzött Avigdor Schönfeld, volt londoni főrabbi özvegye, Rachel Lea Schönfeld asszony. A főrabbiné, aki Angolország zsidó társadalmában kimagasló helyet foglal el, lekötelező szívéllyel állott munkatársunk rendelkezésére.

— Angliában — mondotta a főrabbiné — megbecsülik és értékelik a zsidóságot, különösen értékelik azt a heroikus munkát, amelyet a diaszpórából Erec Jisráelbe vándorolt zsidóság alkotott rövid két évtized alatt. Antiszemitizmus, fajgyűlölet teljesen ismeretlen fogalmak Nagybritanniában, ahol csak az embert nézik és az emberiséget követelik meg az embertől.

— Az antiszemitizmus elleni harc immár világhírű bajnoknője, Irene Harand volt legutóbb nálam — folytatta a főrabbiné — és én kalauzoltam az előkelő zsidó és keresztény társadalomban. Ez a 35 év körüli asszony igazán imponáló erővel veti magát bele a zsidóságért való harcba és meg is mondottam Lord Rotschildnak, hogy mi zsidók csak az ellenségeinket vesszük teljesen komolysággal, az ilyen barátainkat, mint Irene Harand pedig nem vesszük olyan komolyan, mint amilyent megérdemelnek.

— A vallásos zsidóságot különös szeretet övezi Angliában, amely specifikusan bibliail ország. Megtörtént egy ízben — meséli Schönfeldné asszony — hogy egy zsidó bácsit, aki őszi hajnalokon a templomba ment, két utcaseprő állított meg: — Sire — így szólt az egyik utcaseprő, — látjuk, hogy Ön minden hajnalon megy a templomba és úgy gondoljuk, hogy vallásos zsidó létére jól ismeri a bibliát; legyen szíves nekünk megmondani, hogy Ezekiel próféta hanyadik fejezetében van szó a halottak feltámadásáról. Mi tudniillik a társammal — s rámutatott a másik utcaseprőre — ezen vitakoztunk és fogadtunk. Legyen szíves tehát és döntse el Ön a fogadásunkat. Ez Angolország és ilyenek Angliában az utcaseprők.

— Fiam Akiba — folytatta a főrabbiné — ezidőszert III. éves hallgatója a cambridgei egyetemnek. Jellemző, hogy mennyire ismeretlen Angliában az antiszemitizmus, hogy a fiam együtt él és állandó társaságában van az angol történelmi arisztokrácia gyermekeivel, azokkal, akikből később a Lord Edenek, Lord Churchilek és Attlee órnagyok kikerülnek. Az elmúlt év végén Akiba fiam stipendiumot kapott az egyetemről. A stipendium összege 500 font évente és 3 éven keresztül folyósítják. Az egyetem rektora, amikor átadta fiamnak az ösztöndíj összegének csekkjét, a következőket mondotta:

— Mr. Schönfeld, Önt alkalmasak tartjuk arra, hogy egyetemünk stipendiumát Önnek ítéljük oda. Reméljük, hogy Önben sohasem fogunk csalódní és hasznára lesz az angol királyságnak.

— A stipendium kötelezettségekkel jár, pl. a fiamnak inast kell tartani és 3 szobás lakásban laknia, ami az angol árakat tekintetbe véve, horribilis kiadásokat jelent. De az is megtörtént, hogy fiamnál a legelőkelőbb főnemesi családok sarjai voltak látogatóban és ő bocsánatot kérve, visszavonult a mincha ima elvégzésére. Ez Angolországban annyira természetes, annyira magától értetődő, hogy egyetlen egy ifjú lord szemében sem keltett visszatetszést a fiam mincha imádkozása.

— Legidősebb fiam Slomoh Schönfeld, aki megboldogult férjem örökébe lépett, vezetőtagja az angol zsidó közéletnek és ifjúkora dacára keresztény kartársai részéről a legteljesebb tiszteletben és megbecsülésben van része.

— Londonból Kelet Európába jövet — folytatja érdekesítő elbeszélését Schönfeld asszony — régi fiulbajom kezeltetése végett kénytelen voltam családunk régi barátjánál, a világhírű héthársi Neumann professzornál konzultáltatni. Itt egy szűkebb körű bizottságot hívtam össze, amely a professzor lakásán ülésezett és amelynek tárgya: Irene Harand akciójának kiszélesítése és kimélyítése volt. Sajnos oly diszkrét beszélgetések folytak és olyan határozatok hozattak, hogy azokról ez alkalommal nem tudok bővebben nyilatkozni.

— Angolországban mély megdöbbenést keltett a romániai zsidóság sorsának ily tragikus fordulata. Anglia közvéleménye teljesen értetlenül áll a romániai események hatása alatt, mert ott csak az embert ismerik és nem a fajt, vagy felekezetet. Az angol zsidóság, amelynek jelentékeny szerepe van a brit sziget közvéleményének kialakításában, bizonyára nem fogja tétlenül hagyni kelet európai testvérei sorsának ily drámai összeroppanását.

— De nemcsak az angol zsidóság, hanem a keresztény közvélemény is utat és módot fog arra találni, hogy emlékeztesse a fajvédő államokat arra, hogy milyen helytelen utra léptek az intézményes antiszemitizmussal. A romániai zsidóság végezze állampolgári hivatását e nehéz időkben is nyugodtan, mérséklettel és az angol közvélemény, amely évszázadok óta a fejlődés, a haladás és az általános emberszeretet tanait hirdeti és valósította meg, bizonyára rajta lesz, hogy a nehéz napok minden komolyabb megrázkódtatás nélkül tűnjenek el a zsidóság ezidőszert komor és vigasztalannak látszó egéről.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Oradea, Strada Miron Pompiliu 8
Telefon: 440

„Népszó” cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak:

Beloldón: Hítközségeknek és vállalatoknak	500 lei
Magánosoknak egészévre	300
félévre	160
negyedévre	85
Küldön: Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 ck.
Jugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon	24 pengő
A többi államokban	10-5 dollár

Naptár 3698

Péntek: Adar 10, február 11.

Szombat: Adar 11, február 12.

Heti szidra: חצוה

Heti haftora: ואחה בן אדם

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.27

gyertyagyújtás 5.37

Istentisztelet kezdete 5.48

Szombat befejezése 6.43

Öt éves a nemzeti szocializmus

Hitler Adolf birodalmi kancellár és „Vezér” most ünnepelte uralomrajutásának ötödik évfordulóját. Ez a dátum egybeesik egy olyan mélyreható belpolitikai változással Németországban, amelynek jelentőségét e pillanatban nem tudjuk ilyen messziről felmérni. Kombinációkat mi is tudnánk fűzni ehhez a változáshoz, de nem tesszük, mert amúgy is fölösleges volna. Kétségtelen, hogy a nemzeti szocializmus legextrémebb szárnya kerekedett felül, amelynek expanzív törekvései minden vitán felül állanak. A február 20-iki birodalmi gyűlésen elhangzó hitleri beszéd világosságot fog deríteni a közeljövő célkitűzéseire.

Ha mi zsidók próbálunk mérleget csinálni erről az elmúlt öt esztendőről, akkor rendkívül sok passzívummal zárul a mi szempontunkból. Ez az öt esztendő rendkívül sok szenvedést zúdított a világ zsidóságára. Általában ennek az elmúlt fél évtizednek tulajdoníthatjuk a német zsidóság mérhetetlen nagy szenvedéseit, elnyomását, megalázását és meggyalázását. Minden jóslatot tulszárnyaltak a megtett intézkedések és a német zsidóság erkölcsileg, anyagilag, lelkileg, testileg a porban hever. De a német határokon túl is érezhető a nemzeti szocializmus expanzív szellemi rohama. A lengyel gettópadok épen úgy ennek imputálhatók, mint a magyarországi razzia és a romániai állampolgársági revízió. Az olasz zsidóellenes megmozdulások is, mint ahogy a német befolyásnak köszönhető a spanyol polgárháború másfél éves zivatarja, meg a japánok kiméletlen fellépése Kína ellen. De a palesztinai arab terroristák gáztettei sem függetlenek ettől a központi irányítástól.

A német „becsület” — és a német „tekintély” elveivel fűtötték a német nemzeti önértéket és a nyugati demokráciák kristálytisza emberi elveivel szemben, ott áll az új világpolitikai faktor, amelynek értékeit csak az utókor fogja megállapítani. Mi talán elfogultak vagyunk, mert nekünk zsi-

dóknak ez az öt esztendő egy örökkévalóságnak tűnt fel. Csak az az egy halk óhajunk van, hogy talán egyszer az örökkévalóságnak is vége lesz...

— Amikor az árjaparagrafus a csehénél is érvényesül. (Prága.) Január 28-án a prágai orvosok ülést tartottak, amelyen izgatott jelentek játszódtak le. Arról tárgyaltak, hogy a „Spolek ceskych mediku” diákegyesület, amely antiszemita, 5000 csehkorona támogatást kért. Utaltak arra az orvosegyületben, hogy a segélykérő szervezet az elmúlt évben 500 diákot kizárt tagjai sorából, részben mert zsidók, részben más okok miatt. Igen erős vita keletkezett a kérdés körül, míg végül abban állapodtak meg, hogy az összeget folyósítani fogják, de csak azzal a feltétellel, hogy a könyvtár-egyesület minden csehszlovák diáknak rendelkezésére áll.

— Oradeán közvetlen a szénapiac mellett építés alatt levő ház üzlettel, 2 szoba, mellékhelyiséggel olcsón és sürgősen eladó. Ugyanott házépítés céljaira parcellák jutányos árban. Kedvező fizetési feltételek. Cím a kiadóban.

— Amikor a házasságtörés — áldás. (Berlin.) A frankfurti törvényszék elé került az elmúlt év szeptemberében egy 26 éves vádlott, akit szabadlábra helyeztek, holott fajgyalázásért helyezték vád alá és szülei zsidók voltak. Az asszony kijelentette és esküvel bizonyította, hogy a fiának apja nem a törvényes férje volt, hanem házuknak egy nem-zsidó barátja, aki 1920-ban elhunyt. A férj pedig eskü alatt bizonyította feleségének ebbéli vallomását. Az asszony a fiu születése után bevallotta neki bűnét és ő megbocsájtott feleségének és a barátjának is. A bíróság ezután szabadlábra helyezte a vádlottat, mert ezután nem tekintendő „vollblut” zsidónak.

— Zsidóellenes világkongresszus Párisban. (Bucuresti.) A Porunca Vremii római távirat alapján írja a következőket: A „Raissablement anti Juif de France” zsidóellenes szervezet kezdeményezésére május folyamán Párisban grandiozus zsidóellenes világkongresszus lesz. A kongresszus célja, amely hatalmas kampányt nyit meg a héber internacionálé ellen, az lesz, hogy összeegyeztesse az egész világban az antiszemita tevékenységet és világszerte megszervezze a védekezést a cionista és szabadkőműves internacionálé politikai és gazdasági összeesküvései ellen, amelyek, mint ismeretes, szoros összeköttetésben állnak a szocialista és kommunista internacionálékkal. A kongresszuson máris biztosítva van az egész világ számos markáns politikai, irodalmi és gazdasági személyiségének részvétele. A francia kormány még nem döntött a kongresszussal kapcsolatban. Amennyiben nem engedélyeznék, úgy a kongresszust Brüsszelben fogják megtartani.

— A szombati nyugalom Tel-Avivban. (Tel-Aviv.) Január 19-én életbelépett az új szombattartási rendelet, amelynek értelmében a zsidó kávéházak péntek este 10 óra-ig zárni kötelesek. Több kávéház nem tartotta be ezt a rendelkezést, amiért őket a városi tanács pénzbüntetésre ítélte.

Gyomorégés, gyomor, bél, máj, csepőrcsók,

ideges gyomorbajok, ideges állapotok, álmatlanság, szédülés, emésztési zavarokkal járó fejfájás, hányingernél a világhírű amerikai

GASTRO D.

által elért eredményeket a bécsi Rockefeller-intézetben (Childs Spital) végzett hosszú kísérletek után a „Wiener Medizinische Wochenschrift” hosszú cikkekben méltatja.

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

— Kolozsváron betiltották a rituális vágatást. (Cluj.) Kolozsvár város időközi bizottsága foglalkozott a rituális vágások kérdésével. A városi tanács február elsején bizottságot küldött ki a vágóhidra, amely megtekintette a rituális vágás lefolyását. A bizottság a minap tette meg jelentését a tanácsülésen, amely úgy hangzott, hogy az állatok rituális módon való levágása kegyetlen. A bizottság jelentése alapján a tanács úgy határozott, hogy a szombati naptól kezdődően a kolozsvári vágóhidron betiltja a rituális vágást.

HOGYAN BIZTOSITHATÓ JÓ RÁDIÓVÉTEL. Alkalmunk volt lapunk olvasóit a szenzációs teljesítményű és DURA-OPTIMA elnevezés alatt forgalomban lévő fűtőelemekről, az u. n. szárazakkumulátorokról tájékoztatni. Szükségesnek tartjuk a teles rádiókészülékek tulajdonosait ez alkalommal is felhívni, hogy saját érdekükben cselekszenek, ha a szárazakkumulátort mielőbb beszerzik, mert egy ilyen telep töltés és kezelés nélkül normális terhelés mellett egy évig is eltart.

Ugyanilyen fontos tényező, a készüléknek megfelelő és jó minőségű anódelem használata. A takaréksövegekkel ellátott kifestőgáztásu készülékekhez 10-12 milli-ampér maximális terhelésnél a DURA-NORMAL-ADÓELEM kitűnően megfelel. Ha azonban a fogyasztás ennél magasabb és az igénybevétel nagyobb, úgy csakis a DURA-REX-TRIPLE háromszoros kapacitású anódelem jöhet figyelembe, amely a célnak legmegfelelőbb és leggazdaságosabb is. Az anódelepek túlterhelése által annak tartama hatványozottan csökken, ami súlyos pénzvesztést jelent, éppen ezért gondosan ügyeljünk a telep helyes megválasztására. Románia legnagyobb és legrégebbi elemgyára, a DURA-MŰVEK R. T. Timisoara minőség és gondos kiszolgálás tekintetében a legnagyobb biztosítékot nyújtja. A gyár minden érdeklődőnek azonnali díjmentes technikai felvilágosításokat nyújt.

— Bucurestiben önálló gyárral rendelkezem. Elvállalnám nagyobb iparvállalatok és ipari cégek képviselőjét. Cím a kiadóban.

Az Ön egészségének óra, a kellemesen illatosított

Senlaslo

(Szt. László)

fertőtlenítő toalett-szappan és az antiszeptikus
DENTONAL fogpaszta

üdül

fehért

fertőtlenít

Látogassa meg szőnyegkiállításunkal

uj helyiségünkben
Str. Ep. Ciorogariu 4.
Szebbnél szebb perzsaszőnyegek, bel-
és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítá-
sok. — Allandó tanfolyam

„ORIENT“

Schulhof Emilné, Oradea, Strada
Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

— Tizennégy millió márka a berlini hitközség költségvetése. A német zsidóság helyzetének egyik érdekes folyamánya a berlini hitközség költségvetésének óriási arányú felduzzadása. Az 1938. évi költségvetés tizennégy millió márkát tesz ki. Berlinben összesen száznegyvenezer zsidó él, tehát jóval kevesebb, mint Budapesten. A hitközség költségvetéséből kiderül, hogy az istentiszteleteken a főünnepeken harminnégyezren vettek részt, de kilencezer ingyenejegyet kellett kiadni. A jótékonyági ügyosztály tizenhatezer embernek ad állandóan segélyt. Utlevelet hétezer embernek szereztek. Kivándorlási célokra háromszázezer márkát fordítottak. A hitközség kórházaiban nyolcvanötezer embert ápoltak. Ez a költségvetés hü tükörképe a német zsidóság mai helyzetének.

— Queipo de Llano megbünteti Sevilla zsidóit. (Gibraltár.) Megbízható információk szerint Queipo de Llano tábornok, Franco generálisa, aki zsidóellenes rádióbeszédei miatt ismertes a sevillai nagyon kicsiny zsidó közösségre 138.000 pezeta kollektív büntetést szabott ki. A tábornok súlyos represszáliákat helyezett kilátásba, amennyiben rövid időn belül nem teremtik elő ezt a pénzt.

— Schenker et Co és a Mercedes-gyár eltávolítják zsidó külföldi képviselőiket. (Szófia.) A német szállító cég, Schenker et Co, valamint a Bosch Mercedes gyár bulgáriai zsidó képviselőit elbocsátották és árjakkal helyettesítették őket.

— Stefan Zweig levele a vilnai jiddis akadémiához. (Wien.) A vilnai jiddis tudományos akadémia közölte bécsi barátaival, hogy Stefan Zweig levelet intézett hozzá, amelynek tartalmát a következőkben közlik: „Sajnos, magam nem vagyok abban a helyzetben, hogy jiddis nyelven olvassak és be kell valljam azt is, hogy mint a többi német zsidó, én is közönyösen figyeltem ennek a nyelvnek existenciális harcát, hatását és elterjedtségét. Csak amióta Észak- és Délamerikában jártam, az utóbbi években vettem észre, hogy milyen mérhetetlenül fontos összekötő kapocs a jiddis nyelv, talán a közös szenvedések után, a legjobb összefogó erő. Nagyon súlyos hibának tartom, — amelyet azonban még jóvá lehetne tenni, — hogy ez a nyelv, a zsidóságon belül, megfelelő értékelésben részesüljön, hogy szellemi kincsei még jobban érvényesüljenek. Talán az eljövendő generáció majd értékelni tudja ezt és át lesz hatva annak tudatától, hogy a jiddis nyelv a világ valamennyi államában élő zsidók szoros kapcsolata lesz, amelyet mindenkor eléggé értékelni fognak tudni.” Stefan Zweig levele általános nagy feltűnést keltett a világ zsidósága körében.

ארטה. כשר

bodegámat áthelyeztem a Strada Azilul de Noapte 12 sz. alá (Teatru Regina mögött). Ugyanott egy elegáns, tiszta vendéglőt nyitottam. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. Szíves pártfogását kéri J. GELBSTEIN, (volt Bodega Postei, București).

A zsidókérdés végleges megoldása

Ezernyi, talán tizezernyi kötetet irtak már össze a zsidókérdéssel kapcsolatosan, de senkisen találta meg a megoldás módját. Ha az összes megnyilatkozások ősforrásáig kutatunk, rájövünk arra, hogy az a zsidó élelmesség szívósság, szorgalom és kitartás, ami a rugója minden egyébnek. Emögött pedig a zsidó fej van! Tehát fejtől... kell elkezdeni a javítást. Ezt pedig csak valami egészen radikális módon lehet csak eliminálni. Mert tegyük fel, hogy elmegyünk Madagaszkárba. Ki garantálja azt, hogy nem-e fogjuk onnan beutazni a világot és megint felmerül a zsidó fej problémája? Éppen ezért tréfás, de sok filozófikus mélységet magában foglaló „megoldást” mondhatunk ezzel kapcsolatban.

Nemrégiben különböző külföldi lapokban híradás jelent meg, mely szerint legyek és hasonló apró állatok fejét át tudják transzplantálni egy más állat testére és azok tovább élnek és végzik életfunkcióikat. Valószínűleg azért, mert az állatoknál nem fontos az agy. De viszont, nálunk embereknél nagyon is fontos. De ha a tudomány így halad, — nemso-kára — majd az emberek fejét is át lehet ültetni egyikről a másikra. — Sejt bizonyára az olvasó, hogy hol van a zsidókérdés megoldásának nyitja. Csak ezen a téren fejlődjen a tudomány és akkor minden rendben lesz. Nem fog kelleni semmiféle újabb törvény vagy rendelet, csak egyetlen egy minden országban. El kell rendeljék a kormányok, hogy egy héten belül ki kell cserélni a zsidók fejét nem-zsidókéra. Így azután nem lehet antiszemita programot csinálni, mert a zsidófejű, de nem zsidó testű emberekkel szemben ott lesz a nem-zsidó fejű, de zsidó testű tábor. Nagy zűrzavar lesz minden vonalon, ez a csere-bere kivenné a kérdés mérgefogát. A „zsidófej” problémája megoldást nyerne. Nem volna többé „Disznófejű nagyur”, — ahogy Ady mondta. Ellenben lehetne zsidófejű nagyur is és lassankint megoldódna minden. Csak lehetne már a fejeket átültetni...

— Betiltották a „Jüdische Rundschau”-t február 26-ig. (Prága.) A berlini „Jüdische Rundschau”-t Hans Hinkel, a zsidó kulturügyek előadó vezetője minden indokolás nélkül betiltotta február 26-ig. Közlebbi indokolás nincsen a betiltásnak. Ez a harmadik eset, mióta a nemzeti szocialista uralom megkezdődött, hogy betiltották a Rundschau-t. Először 1933-ban a XVIII. prágai cionista világkongresszus idején, másodsor 1935 júliusában és most. Ezzel egyidejűleg jelentik, hogy Hans Hinkel birodalmi komiszár a C. V. Zeitung-ot is, amely a németországi zsidók központi lapja, február 24-ig betiltotta. — Ez a zsidó lap jelent meg a németországi zsidó lapok közül a legnagyobb példányszámban és pedig kerekén 37.000 példányban. Közlebbi indokolás ennél is hiányzik. Némelyek véleménye szerint ez izelítő abból a további megszorító intézkedésből, amely ezután következik.

— Szenzációs ítélet Jeruzsálemben. (Jeruzsálem.) Óriási feltűnést keltett az országban az ítélet, amelyet Jakob Melnik lengyelországi zsidó ügyében hoztak. Poligámiával vádolták, mivel három felesége van. Melniket szabadlábra helyezték, mert a palesztinai törvények szerint a többnejűség nem büntethető.

— Mindenki Benamy: „Európától Ázsiáig” c. szenzációs könyvét olvassa. 2. kiadás. EPOCHA.

Az ardeali zsidók találkozóhelye!

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme
(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Str. Lipsicani 7.

Telefon: 462-91

Sococ hátamögött. Postavámmal szemben.
Elsőrangú erdélyi konyha!

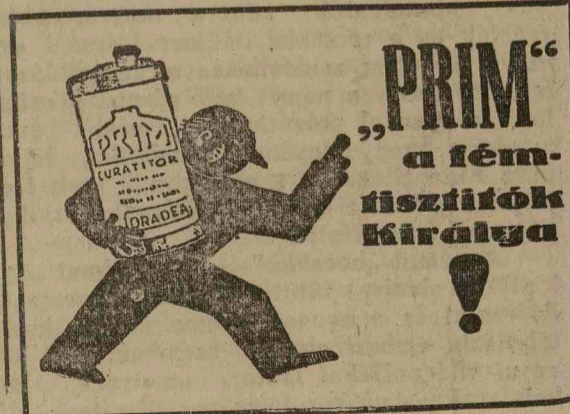
— Nemzeti szocialista színészek vendégszereplése Prágában. (Prága.) A napokban vendégszerepelt a prágai német színházban a berlini Schiller színház együttese, amelynek férfi sztárja: Heinrich George, a nemzeti szocialista uralom óta rendkívül sok kellemetlenséget okozott zsidó kollégáinak. A csehországi szocialisták lapja, a „Socialdemokrat” ezzel kapcsolatban azt írja, hogy a prágai német színházegyesület zsidó tagjai remélhetőleg tüntetőleg távol maradnak ezekről az előadásokról, mert sértőnek találhatják, hogy a horogkeresztrel díszített berlini színészeket látogatásukkal segítsék. Különösen Heinrich George-ot kell negligálják, aki annyi szenvedést okozott fellépével, amit ott tűrni kell, de nem Prágában. Hagyják, hogy ezen az estén „fajtisza” demonstráció legyen, aminek Henlein és Eisenlohr urak örülhetnek, akik a csehszlovákiai nemzeti szocialisták vezetői.

— Hirdetmény. Ezennel közhírré tesszük, hogy Mátyás orth. kóser étterem Clujon Cal. Reg. Ferdinand 49. sz. alatt felügyeletünk alatt áll és így kasrusz szempontból teljesen megbízható. A cluii aut. Orth. Izr. Hitközség rabbinátusa és kasrusz-bizottsága

— Ötvenezer zsidó vándorolt 1937-ben. (Prága.) A „Büros für Statistik der Juden” lap Prágában jelenik meg és közli, hogy a legfőbb bevándorlási országokban a következő adatok ismertek. Palesztinába 29.727 zsidó, Egyesült-Államokba 6552, Kanadába 880, Kubába 338, Braziliába 3450, Uruguayba 1262, Argentínába 4361 és Délafrikába 3330 zsidó vándorolt be 1937-ben.

— A svájci „frontisták”. (Bern.) A „Nemzeti front”, amely a nemzeti szocialista párt svájci expozitúrája, dr. Tobler elnöke után kijelentette, hogy lépéseket tesznek az irányban, hogy a zsidók jogi helyzetét „rendezzék” Svájcban. A szükséges népszavazás kéréséhez 20.000 aláíróra van szükség. Általában nem veszik komolyan a frontisták eme akcióját. Ugy vélik, hogy gyengeségüket akarják ezzel leplezni, ami a vezetőjük krízisében is megnyilvánult.

— Az ardeali zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Braşovban Goldstein orth. kóser étterme, Braşov, Str. Voevod Mihai 20. I. emelet.

PRIM
a fém-tisztítók királya

Reb Eisikl Taub
Jahrzeitja

A kállói szent rabbi regényes élete...

II.

Nemes, szép tulajdonságai mellett a kállói szent papnak gyönyörű hangja is volt, érzésteljesen tudott énekelni és — last not least — kitűnő zamatossággal beszélt magyarul. Sok költeményt is szerzett magyar nyelven, ezek közt híressé vált „Szól a kakas már” című mélyérzésű, zsidó legendás vonatkozású költeménye, melyet a rabbiköltő által komponált és általános ismert melódiára még ma is országszerte énekelnek nagy áhitattal és bensőséggel majdnem minden nagyszabású zsidó mulatságon.

Negyven esztendeig volt reb Eisikl Taub rabbi és „rebbe” Nagyállón. Egész Szabolcsmegyében még ma is csodákat mesélnek a szent emberről. Nemcsak zsidók, de számtalan keresztény is fordult hozzá tanácsért, segítségért bajukban. Jellemző e tekintetben egy eset, melyet chászideus körökben még ma is pertraktálnak.

CSODA EGY HIRHEDT ZSIDÓFALÓVAL.

Egyszer történt ugyanis, hogy chanuka szombatjára sok chaszid utrakelt Hajdunánásról Nagyállóra. Nagyon kemény, zimankós idő volt, majdnem megfagytak az uton. Mikor Nyiregyházához közeledtek, messziről megpillantottak egy kocsmát, aminek nagyon megörültek, mert ott kissé magukhoz fognak térni jóféle melegített homoki bor mellett, amit magukkal hoztak.

Végre elérték a kocsmát. Nagy robajjal belépnék a söntésbe, de ki irhátá le elámulásukat, amidőn látták, hogy a kocsmáros a hirhedt zsidófaló: Pálkás István, kiváló előzékenységgel s tiszteletadással fogadta őket. És hozzá még azonkívül azonnal tüzet rakatott a nagy szobában az előkelő vendégek tiszteletére s ő maga különféle jó italokat szolgált föl. Sehogysem tudták megérteni a dolgot. Kezdték attól is tartani: talán méreg van az italban s szépszerivel akarja őket láb alól eltenni. A már most kétszeresen megdermedt nőnési zsidók elhatározták, hogy mitsem élveznek ott. Amikor a kocsmáros visszatért a szobába, észrevette, hogy a vendégek még hozzá sem nyultak az italhoz. Ekkor elkérte leányától a kalapját, fejére tette és zsidók módjára — vizet öntött a kezéire... A zsidók ámulatára közben a következőket mondta:

A KALLÓI HALÁLOS BETEGGÉ TESZ, MAJD MEGGYÓGYIT EGY ELVETEMÉDET ANTISZEMITAT.

„Kedves zsidó barátom! Jól látom én azt, hogy télték nálam valamit enni, vagy inni. Tudjátok meg tehát, hogy én már nem vagyok a régi Pálkás, hallgassatok meg: Vagy fél évvel ezelőtt betért a kocsmámba egy kéregető zsidó. Megvallom, jól megkinoztam régi szokásom szerint szegényt, meg is vertem s végre kidobtam. Innen egyenesen Nagyállóra ment a szent paphoz (mielőtt a kocsmáros ezt a két szót kimondta, ismét vizet öntött a kezére) s elbeszélte neki, amit vele tettem. Egy héttel rá jött hozzám egy zsidó, akiről csak azután tudtam meg, hogy a kállói zsidópap volt és azt kérdezte a háznéptől, hol van az a Pálkás István? Én a másik szobából kijöttem és azt mondtam neki nagy hetykén: Itt vagyok. Mit akarsz, kutya zsidója? Erre ő azzal vág vissza: „Élni akarsz-e, vagy meghalni? — Én persze nem értettem a dolgot, de röviden ráförmedtem: Takarodj ki innen, piszkos zsidó! — Ő erre elment és én — abban a momentumban ágyam estem, egy tagomat sem bírtam mozgatni. Beszélni ugyan nem volt erőm, de már jól sejtettem ennek a dolognak az összefüggését... Az a zsidó, akit az imént kipurancsoltam, az én halálangyalom! ... Mondom magamban: de miért is kinoztam én minden zsidót, aki a kezemügyébe került? Miért is gyűlöltem én a zsidókat ártatlanul, amikor semmi rosszat sem tettek nekem soha?... Így feküdtem én nagy kinokban két álló napig, a családom már

azt hitte rólam, hogy meg is halok. Ekkor váratlanul úgy este felé megint jön az a zsidó, aki nálam járt két nappal ezelőtt s ismét azt kérdezte a házbeliektől: Hol van Pálkás ur? A feleségem bevezette hozzám s ismét kiment. Ő pedig megint azt kérdezte tőlem: Élni akarsz-e, vagy meghalni? De minden megerőltetés dacára sem bírtam feleletet adni. Erre közelebb lépett az ágyamhoz s így szólt hozzám lassan: Hallgass meg, Pálkás: Te most meg fogsz halni, mivel zsidógyűlölő voltál egész életben. Ne tagadd, tudom jól azt is, hogy egy esztendővel ezelőtt meggyilkoltál egy zsidót. Most rajtad a sor, hogy elpusztulj!... Mindamellett hogyha megfogadod most, hogy nem hántod többé a zsidókat, sőt inkább minden zsidóval szemben tisztelettel és szeretettel fogsz viselkedni, úgy meg fogsz gyógyulni. Megértettél engem?

Csak fejbólintással jelezhettem, hogy úgy fogok ezentul tenni, amint ő akarja. Erre azt mondta parancsoló hangon: Kéj föl hát, Pálkás, hisz nincs már semmi bajod! És én leugrottam az ágyról, mintha soha beteg se lettem volna...

Attól fogva, barátaim, — végezte be a kocsmáros elbeszélését, — azóta tisztelettel és szeretettel fogadok minden zsidót, kivált azokat, akik Nagy-

kállóba mennek. Tehát egyetek, igyatok, kedvetek szerint.”

A hajdunánásiak szent áhitattal hallgatták a kocsmáros szavait, késő estig mulattak a megért zsidógyűlölővel s aztán emelkedett hangulatban folytatták utjukat Nagyálló felé.

CSODÁS LEGENDÁK A KALLÓIRÓL.

Negyven évig tartott az „örök kállói cádik” uralodása ezrek és ezrek lelkei fölött. Majd mindenütt található az öregebbek között számosakat, aki csodálatosabbnál csodálatosabb történeteket tudnak elmondani e valóban kiváló erényekkel megáldott szentéletű emberről. Könyveket lehetne megtölteni a reá vonatkozó különös legendákkal, de ezekre itt nem terjeszkedhetünk ki. Hetvenéves korában szölibotta az Ur magához 1821-ben (Adar hó 7-én).

SIRKÉLIRATA

Sirkélfiratának szövege pedig a következő:

Poh nitmon;

Adonenu morénu verabhénu ab beth dín diglil

Szabolcs, aser

Sofat esz Jiszroél arboim sono

Vajhi Jichok Eisik ben Reisl ben Mose Jecheskel z. c. l.

Sivim sono, vajhi ki zokén Jichol vajigvá bóbosoz kaudes deesz rocaum

Ész, ész hakauchovim vajéoszéf el amov ei mórausz kivraun aser lau,

Jaum l. z. Adar véhofo jochaul Hlmaud al hadaf

Vóhofo erlicher jid...

Egy zsidószármazású hercegnő Angliában és az Egyesült Államokban Hitler-barát propagandát folytat

Az „Európa” gőzösön hagyta el a new-yorki kikötőt Hohenlohe Waldenburg német hercegnő. Fontos politikai missziót végzett az Egyesült Államokban, amellyel Hitler kancellár bizta meg. Neki kellett utatvágni az amerikai politikai vezetőkörök körében, Weideman kapitány részére, akit Hitler küldött ki Amerikába. A misszió nem sikerült. Dacára annak, hogy a hercegnő nagyon jó összeköttetésekkel rendelkezett, mégsem sikerült kapnia egy audienciát Roosevelinél. Utja nem sikerült és a hercegnő rezignáltan hagyta abba küldetését.

A „Daily Telegraph” rendkívül érdekes cikket írt ezzel kapcsolatban a hercegnő származását illetően. A cikk szédítő feltűnést keltett, mert azt írta, hogy a hercegnő egy Galiciából származó zsidó nő. Az angol lap elég autentikus helyről szerezte információját. A német és általában a világ nemesséinek ősi könyve, a góthai almanach a bizonyíték, a mely a következőket írja: 1904 május 10-én Bécsben folyt le Hohenlohe Waldenburg herceg esküvője Ritter Stefániával. A hercegi család soha nem ismerte el ezt a házasságot és 1920-ban el is váltak. Az anyakönyvek igazolása szerint Ritter Stefánia egy galíciai polgári zsidó családból származik. A galíciai zsidólány Bécsben nevelkedett és szépségének és intelligenciájának köszönheti, hogy a legelőkelőbb arisztokrata körökbe került be. Itt ismerkedett meg Hohenlohe herceggel, aki halálosan beleszeretett a leányba. A galíciai leány ki is keresztelkedett és a család ellenzése dacára elvette feleségül.

A HÁZASSÁG ÉS A POLITIKAI KARRIERJE.

A férj bevezeti a legelőkelőbb diplomáciai körökbe és amikor Hitler uralomra került, azonnal Hitler udvarába került és ott ő volt az, aki Rothermere lordot rá vitte, hogy lapjai támogassák a hitleri uralmat. Keresztülvitte azt is, hogy a Daily Mail politikai riportere, Edwart Preiss interjuvolja meg

Hitlert. Ez az interju annak idején hatalmas feltűnést keltett világszerte. Amikor Ribbentrop német nagykövet lett, a hercegnő feladata lett, hogy bevezesse az új nagykövetet a londoni előkelő körökbe. A nemzeti germanofil politika, amelynek kulminációs pontja Halifax lord berlini látogatása volt, mind Hohenlohe hercegnőnek tudható be és neki tulajdonítható.

Igy derül ki, hogy sokszor zsidószármazású nők, vagy férfiak állanak olyan jelenségek mögött, amelyek előtt értetlenül áll a zsidó világ. Kiderült itt is, hogy egy galíciai zsidóleány, aki Hohenlohe herceg felesége lett, ebből a pozícióból mozgatta a világ zsidósága ellen azokat a köröket, amelyeknek jóakarátára most nagyobb szükség van, mint valaha.

*****

— Egy apa kérelme leánya érdekében. Lapunk szerkesztőségét felkereste egy idősebb zsidó ember, aki valamikor jobb napokat látott, de különböző körülmények folytán, mint például betegség, stb. most szomorú anyagi helyzetbe jutott. Elpanaszolta, hogy leánya több éve menyasszony és egy törekvő szerény fiatalemberrel megütné kötni házasságát, de anyagi körülményei gátolják ebben. Ezért arra kéri fel rajtunk keresztül a nagyváradi és az erdélyi közvéleményt, hogy lapunkhoz juttatott pénzádományok révén tegyék lehetővé azt, hogy leánya mégis férjhez mehessen, mert kelengyéje sincsen. Ha ez a segítség nem érkezik, úgy a házasság nem jöhet létre. Felkérjük ezért szeretettel az áldozatkész juttatott adományokkal segítsenek egy szegény araszorult családon, mert nagy „micvéh”-t tesznek vele. Az adományokat a „Népünk” nyugtáznia fogja.

— A müncheni „Örök zsidó” kiállítás 420.000 ember nézte végig. (Berlin.) A német rádióállomások közlése szerint az „Örök zsidó” müncheni kiállítását 420.000 ember látogatta meg. A rádió még azt is közli, hogy nagy érleklődést váltott ki a világ közvéleményében és a külföldi sajtóban. Ez azonban nem felel meg a valóságnak, mert a nyugati közvélemény rosszalással nézte a nagy propagandát, amelyet Münchenben üztek a zsidók ellen.

— A Porunca Vremii a népszámlálás dezavualását kívánja. (Bukarest.) A Porunca Vremii utóbbi számában „Miért nem dezavualják Manoilát?” cím alatt rámutat arra, hogy a Népszövetségnél benyújtott zsidó panaszok többek között az 1933-as népszámlálás adataira hivatkoznak, amelyek megjelentek a „román statisztikai évkönyvben”, a központi statisztikai intézet hivatalos kiadásában, E szerint 1930 végén Romániában körülbelül 725 ezer zsidó élt, ami a lakosság négy százaléka felel meg. Ugy hisszük, hogy a mi képviselőinknek nehéz lesz Genfben a zsidók számát illetően a zsidó szövetségek állításaival szembeszállni, annál is inkább, mint-hogy ezek az állítások hivatalos közleményre támaszkodnak. A kormánynak kötelessége lett volna közvetlenül hatalomra jövétele után közleményt kiadni, valótlannak jelentve ki a népszámlálás eredményeit és felelősségre vonni a statisztikai hivatal vezetőjét, aki megengedte ennek közlését.

Elveszett a cluji—déji vonalon január 3-án egy Taleszbeittli, egy pár tefilin és egy talesz. Felirat זמן הכהן Igazolt tulajdonosa a költségek megtérítése ellenében átveheti Káhn Jenő Gurahont jud. Arad.

— Eljegyzés. Kohn Zsuzsika Oradea és Rosenberg Jenő Simleul-Silvaniei jegyesek.

— Benes köztársasági elnökénél volt kihallgatáson Jabotinsky. (Prága.) Február 3-án az Új Cionista Szervezet elnöke kihallgatáson jelent meg Benes Eduard dr.-nál, a csehszlovák köztársaság elnökénél. Jabotinsky részletesen informálta a köztársasági elnököt a tervezett Palesztina-felosztás veszedelméről, amely szerinte túlhaladott álláspont. Közölte a tizéves újjáépítési tervet, amelyet az NZO. összeállított és a nemzetközi kongresszus tervét, amelyet a közép- és keleteurópai zsidóság javára össze kell hívni az egyes államok közreműködésével. Végül hangoztatta a Jewish Agency demokratizálásának szükségességét. Benes elnök rendkívül nagy érdeklődést tanúsított a Jabotinsky által felvetett problémák és azok megoldása iránt.

— Az aradi prefektus rendelete. (Arad.) Az aradi prefektura huszas szám alatt rendeletet bocsátott ki, amelynek második szakasza a következőket írja: „Az idegenek ellenőrzése céljából a zsidó lakosság, amelynek állampolgársága felülvizsgálás alatt áll, nem hagyhatja el a községeket, amíg erre engedélyt nem kapnak a község jegyzőjétől a csendőrség véleményezése alapján, vagy pedig a szolgabirtól”. Illetékes helyen közlik, hogy ez az intézkedés azokra a zsidókra vonatkozik, akik pillanatnyilag nem rendelkeznek állampolgársági bizonyítvánnyal. Azok, akik állampolgársági bizonyítvánnyal rendelkeznek, úgy a megye falvaiban, mint a városban szabadon közlekedhetnek.

— Ussiskin és Shertok tárgyalásai a palesztinai közbiztonság érdekében a palesztinai főkormányzóval és főtítkárral. (Jeruzsálem.) A cionista végrehajtóbizottság és a zsidó Nemzeti Alap elnöke, M. M. Ussiskin hosszabb beszélgetést folytatott Sir Arthur Wauchope főkormányzóval, a palesztinai közbiztonság kérdéséről. A Jewish Agency politikai osztályának vezetője, Mose Shertok viszont a palesztinai kormány főtítkára, W. D. Battershil előtt tárgyalta meg az ország közbiztonsági problémáit.

— FÜZŐ ÉS MELLTARTÓ legújabb modellekben ROSENZWEIG R. leányánál, JUST-nénál szerezhetők be. Oradea, str. Ciorogariu 11. Főpostával szemben.

Loteria de Stat

Loteria de Stat

Ne feledkezzenek meg

a Loteria de Stat által lett számos

milliomosról

Gondoljanak a családjuk, gyermekeik és saját boldogságukra

Február 15-ike
a milliók osztályának húzása

Ujítsák meg sorsjegyeiket!

Bőröndöket és
aktatáskákat

legolcsóbban

Vulcan

bőröndgyári lerakat
Oradea, Reg. Ferdinand I.

Az elegánsan öltözködő

modern hölgy lépést tart a divattal és praktikusán gondolkozva először alakjának hibáit vizsgálja meg elfogulatlanul s mielőtt új ruhát csináltatna felkeresi

Kováts Sándorné
tűzőspecialistát (Nílgesz-telep)

aki a természet élő szoborrá mintázza s így a legeszményibb alapot nyújtja a rendelendő új toaletthez. — Preciz munka, olcsó árak.

Játszanak Bizalommal
a Loteria de Stat Colectura

OFICIALA-nál

FŐLÁRUSÍTÓHELY:
Cluj, Reg. Maria 46.

ORADEA, B-dul Regie Ferdinand II.

— Megkegyelmeztek a halálraítelt zsidó segédrendőrnek. (Jeruzsálem.) Az angol csapatok főparancsnoka életfogytiglani börtönre változtatta Eliezer Altmann zsidó segédrendőr halálos ítéletét, akit tudvalevőleg azért ítelt halálra a jeruzsálemi hadbíróság, mert Altmann december 27-én rálőtt egy arab autobuszra.

Szőnyegcek

Alapítva: 1898.

hencserterítők, garniturák, pokróc, uti-plaidok, ponyva óriási választékban, leszállított árakban

SPITZER IZRAEL cégnél, ORADEA, Nic. Iorga-u. és „LINOLEUM”, Bul. Reg. Ferdinand 5.

Minőségben
árakban
izlésben

SZÖVEI

különlegességeink vezetnek!
Dus választék! Szolid kiszolgálás

Havas és Grünfeld

posztóáruház
Oradea, Piața Regina Maria I. (Kishidő)

D. Steierné

szépségápolási intézetében a legmodernebb kezelési módszer szerint pattanásos, száraz, ráncos, zsíros, miteszeres bőrt a legrövidebb időn belül tökéletesen rendbehoz. Estélyi kikészítés.

Telefon 173.
Piața Reg. Maria I. (Dermata felett)

Kelmefestést

Női ruhák, férfi öltönyök, trenckolok, átmeneti kabátok vegyi tisztítását szépen és olcsón vállalja

BORGOS

ORADEA, Színház oldal, Bazár-épület.

— Német nyelvórákat ad jutányosan bécsi születésű leány. Cim megtudható a „Népünk” kiadóhivatalában.

Hét-ről-hétre

Botosani. Az itteni ügyvédi kamara vezetősége elhatározta, hogy harminc zsidó ügyvédet kizárna az ügyvédi kamarából, csupán három ügyvédet hagyták működni: J. Alterescu, B. Rohrllich és Ilie Horodniceanu, kiknek szülei még 1877-78-ban nyerték el állampolgári jogukat. A felfüggesztett ügyvédek a iasi-i táblához felebeztek.

Lemberg. A Poalé cionisták hivatalos lapja, a „Dos Naje Wort” beszüntette megjelenését. — A leMBERGI kereskedelmi főiskola zsidó hallgatóit hulangónok megtámadták és súlyosan bántalmazták. Három hallgatót, névszerint Tabakot, Minblumot és Süsmant súlyos állapotban szállították be a kórházba.

Varsó. A lengyelországi „Agudasz Harabbonim” riasztó híreket kapott az oroszországi rabbik üldözéséről. Különösen most erősen üldözik őket és sokat száműznek, mert azt akarják bebizonyítani, hogy a pravoszláv papok üldözésével a zsidó rabbik is hasonló bánásmódban részesülnek. Az „Agudasz Harabbonim” táviratozott a new-yorki testvérszervezethez, melyben intervenciót kérnek a szovjet kormánytól a zsidó rabbik érdekében.

Belgrád. A jugoszláv belügyminiszter rendeletet adott ki, amelyben az összes külföldi zsidók tartózkodási engedélyét felülvizsgálják. Minden egyes külföldi zsidónak igazolni kell, mikor jött az országba, mi a foglalkozása, miből él, van-e az ottani bankokban betétje és mikor jár le tartózkodási engedélye.

Jeruzsálem. A Bazeal iskola mellett egy tizenhétéves bethlehemi beudin-fiu holttestét találták meg. A beudint meggyilkolták másutt és a holttestet odacipelték, ahol zsidók laknak, másképpen nem érthető az, hogy a rendőrséghez közel hogyan történhetett meg ez a gyilkosság. — Josef Mizrach 35 éves munkás, akit a jeruzsálemi óvárosban, a Hebron-uccán találtak súlyosan sebesülten, meghalt a kórházban.

Tel Aviv. Egy angol katonai patrull, amely Akra körül cirkált és amely egy tiszt vezetésével és nyolc katonából állott, súlyos harcra keveredett egy felfegyverezett terrorcsapattal. A terroristáknak hosszú fegyvertűz után sikerült elfogni a tisztet és a nyolc katonát. A katonáknak sikerült megszökni, míg a parancsnokot a terroristák agyonlőtték. — Nazaret melletti Naura faluba behatolt egy terrorista banda, ahol kirabolták az arab lakosság házeit és akik szembeszálltak, azokat agyonlőtték.

Kairó. — Az „Al Aharam” című újság közli, hogy Beyruthban zsidó és angolelleses tüntetések voltak. Az egyiptomi lap tudósítja megállapítja, hogy a tüntetések a jeruzsálemi mufti kulisszámögötti működésének tulajdonítható. — A „Minri” nevű napilap közli, hogy Egyiptomban vagy Szíriában rövidesen egy arab konferencia ül össze, amelynek egyetlen napirendi pontja a palesztinai kérdés lesz. A konferencián részt fog venni a jeruzsálemi mufti, Egyiptom khedivéje, Ulmi pasa, a volt iraki külügyminiszter Nuri pasa, Es Eid, a jemeni trónörökös és Etahag Khan. Ez a konferencia előkészítője volna egy párizsi kongresszusnak, amelynek célja az volna, hogy mozgósítsa az össz-arab ságot a palesztinai arabok érdekében. Az „Al Aharam” közli, hogy az elmúlt héten Beyruthba érkezett Babri Bey Nashasibi, aki előkészületeket tesz egy németbarát és angol-zsidó ellenes propaganda keresztülvitelére.

Prága. — Jabotinsky nyilatkozatot adott a Havas távirati irodának és kijelentette, hogy egy nemzetiségű életében hat-nyolc millió zsidót lehet Palesztinába letelepíteni. Palesztina Transzjordániával együtt százezer négyzetkilométert tesz ki. A két országban együtt sem él ma több, mint másfélmillió ember, ezeknek egyharmada zsidó. Ha Franciaországgal azonos sűrűségű lesz a kolonizáció (négyzetkilométerenként 16 lakos) akkor hétmilliót fogadhat be, Svájc sűrűsége mellett 10 milliót és még mindig marad az arabok és utódaik számára. Jabotinsky a zsidókérdésben érdekelt országok konferenciájának összehívását javasolja és kéri, fogadják el az ő tízéves tervét, mely Palesztinát és Transzjordániát zsidó többségű állammá tenné.

Debrecen. — A rendőrség idegenellenőrzési osztálya, Szilágyi rendőrkapitány vezetésével kedden a vasúti állomáson állampolgársági igazoltságokat hajtott végre. A detektívek megjelentek a pályaudvaron és a városba érkező, valamint az onnan induló vonatokba beszálltak. Az utasokat igazolásra szólították fel. Beszálltak a budapesti gyorsvonatba is és végigellenőrizték a vidékről különösen a Románia felől beérkező vonatokat. Az igazoltatás a legudvariasabb formák között történt. Aki csak némileg is elfogadható módon tudta igazolni személyi adatait, azokat az ellenőrző közegek tudomásul vették.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

— Milyen rémmesékkal dolgoznak az osztrák antiszemita. A „Stürmer” és az „Essener Nationalzeitung” újabb vádat tárlalnak fel az olvasóknak azon a címen, hogy zsidók „ostyagyalázást” követnek el. A nevet is megírják. Schwartz Hugó igazgató, aki állatok etetésére használta fel állítólag az ostyamaradványokat. A keresztény osztrák lakosság példátlan provokációjáról írnak a lapok, amire most megállapították, hogy az egész vád koholmány és semmi más alapja nincs, minthogy Schwartz Hugó ostyamaradványokat szokott vásárolni egy bécsi cégtől. A bécsi zsidó lapok megállapították, hogy az egész kampány zsidóellenes célzatu és hasonló egy vérvád meséhez. Semmisem áll távolabb a zsidóságtól, minthogy a mai időkben provokáljon és még távolabb áll tőle, hogy a keresztény egyházi eszközöket profanizálja. Tisztára azt a célt szolgálja a vádakodás, hogy a zsidók elleni közhangulatot Ausztriában és Németországban fokozza. Legérdekesebb az, hogy a nemzeti szocialisták, akik a katolikus egyház ellen harcot folytatnak, oly fájdalmasan emlékeznek meg a kegyszerekről, amelyeket legjobban ők üldöznek.

— Nagybányán szombaton az összes üzletek nyitva voltak. Danciu nagybányai rendőrfőnök pénteken délután, hivatkozva az érvényben lévő rendeletekre, magához hívatta a város összes zsidó kereskedőit és közölte velük, hogy szombaton az üzletek, vallásfelekezetre való tekintet nélkül nyitva tartandók. Szombat reggel a rendőrfőnök egy csomó lándzás kíséretében végigjárta a város kereskedéseit és ahol az üzlet a felhívás ellenére zárva volt, ott lakatossal nyitatták azt fel, ahol pedig a tulajdonos nem jelentkezett, ott rendőrszemet hagytak a boltajtó előtt. Délig minden üzlet kinyitott. Azokat a cégtáblákat, amelyek a hivatalos nyelvű feliraton kívül más nyelvű felirat is volt, eltávolították.

— Hírek a „Judenstaatspartei” és az NZO együttműködéséről. (Prága.) A varsói „Moment” február 1-i száma érdekes cikket közöl a Zsidó Állampárt és a revizionisták közötti együttműködési paktumról. A tudósító szerint szó volt arról, hogy Meir Grossman és Robert Stricker, mint a Zsidó Állampárt vezetői részt vesznek a prágai konvent ülésén. Ez azonban nem történt meg és csak a február hónapban Párisban megtartandó ülésen fognak dönteni arról, hogy együtt működjenek-e, vagy belépjenek az N. Z. O.-ba. Stricker lapja, a bécsi „Die Neue Welt” azt írja, hogy ezek a kombinációk a fantázia birodalmába tartoznak. A sorok között azonban kiolvashatók, hogy nem egészen valószínűtlen a dolog és lehet, hogy valamilyen formában létrejön egy kollaboráció az NZO és a Judenstaatspartei között.

— A zsidóság szervezetei táviratilag üdvözölték Hodzsa miniszterelnököt 60. születésnapja alkalmából. (Prága.) Dr. Hodzsa Milán, a csehszlovák köztársaság miniszterelnöke a napokban töltötte be hatvanadik életévét. A bratislavai kongresszusi és ortodox hitközség táviratilag üdvözölték ez alkalomból a miniszterelnököt. Ugyancsak távirati üdvözlést küldtek: a máhrisch-ostraui cionista szervezeti központ és még számos zsidó közület.

**Razolozhat
Bucurestiben!**

SEGALOFF uri szalonjában
Filitti 5. (Hotel Luvru alatt.)

NEM VAGYOK ITTHON.

Kleinhoz egy hitelezője pénzért megy és véletlenül éppen Klein nyit ajtót.

— Klein urat keresem.

— Én vagyok, de nem vagyok itthon.

— Tessék?

— Mondom, nem vagyok itthon.

— Ezt én nem értem.

— Nézze, nem vitatkozom magával. Ha a cseléd nyitott volna ajtót és azt mondja, hogy nem vagyok itthon, elhitte volna?

— Akkor igen.

— Na várjon, mindjárt küldöm a cselédet.

EGY HALDOKLÓ ANTISZEMITA
UTOLSÓ ÓHAJA.

Halálát érzi közeledni a híres antiszemita és nyögve sugja környezetének, hogy át akar térni a zsidó vallásra.

A megrémült környezet elhívja a rebbit, aki megmagyarázza a nagy antiszemita-nak, hogy az nem megy úgy mir-nix-dir-nix, ezért az elhatározásért fájdalmas áldozatot kell hozni.

A haldokló int, hogy mindennel tisztában van, akarata megmásíthatatlan, jöjjön, aminek jönnie kell. És jön a hitközség ama funkcionáriusa, akinek a lelkén szárad, hogy annyi zsidó van a világon.

Minden megtörténik és a nagy antiszemita hálás átszellemültséggel néz a rabbira, aki végül is nem állhatja meg és megkérdezi: — Mondja már meg uraságod, mégis, hogyan határozhatta el magát erre a nagy dologra?

— Hát nézze, — nyögte a haldokló — én világletemben elkeseredett ellensége voltam a zsidóknak.

— Eppen azért.

— Hát igen, éppen azért. Most, hogy már biztos voltam abban, hogy meghalok, gondoltam magamban, minek haljon meg egy derék keresztény ember, haljon meg inkább egy zsidó.

EGY NÉMET ZSIDÓ LEÁNY
BUSZKESÉGE

Egy német zsidó leány mondta:

— Ich bin auch sehr stolz darauf, dass ich leider als Jüdin geboren bin.

SENKI NEM LEHET SAJÁT OTTHON-
NÁBAN PROFÉTA.

R. Eizikl Charif elé jött egy talmudtudós és panaszkodott községére, hogy közöttük nevelkedett, tanult, hirt szerzett, mégis, mikor megüresedett a rabbiszék, nem őt választották meg, hanem hoztak egy kis embert kívül-ről.

— Nyugodj bele, válaszolt R. Eizikl, régi zsidó szokás ez. Mózes se járt különben. A sivatag nemzedéke látta, hogy Mózes az égbe szállt, keresek utódot és akkor csináltak maguknak egy aranyborjut. Pedig ott volt Aharon, akit megválaszthattak volna vezérnek. De többet ért a szemükben egy kívül-ről jött borju, mint Aharon, a főpap.

EGY ANTISZEMITA UCCÁT KERES.

Egy zsidógyűlölő találkozik az uccán egy zsidóval és így szól hozzá:

— Mond Majsi, hol van itt a főucca?

— Honnan tudja, hogy engem Majsinak hívnak?

— Ugylátszik, hogy eltaláltam.

— Nos, ha a nevemet eltalálta, akkor találja el a főuccát is, hogy hol van?

KOLDUS UTON.

Reb Jankl kolduló turnéjában megállt az országuton egy autót:

— Pardon, uraságod nem volna szives a kabátomat a legközelebbi faluig vinni?

— Miért ne, — mondja az autó tulajdonosa, — de hogy fogja maga azt ott megkapni?

— Nagyon könnyen, — mondja Reb Jankl, — mert ha uraságodnak nincs ellene kifogása, benne maradok.